

Dinamarca diu "no" al Tractat d'Unió Europea

Maastricht, frenat

Per segona vegada un referèndum ha dit "no" a la unitat europea. Fa molts anys els noruecs van acordar de no entrar-hi quan el seu govern ja ho tenia tot negociat. Ara ha estat Dinamarca qui ha dit "no" a la unitat. I tothom ja mira, amb mal·lianza, el referèndum del dia 18 a Irlanda.

Jens-Peter Bonde, líder del Moviment Popular contra la Comunitat Europea, exultava dimarts a la nit. Per una petita minoria de quaranta mil vots, els danesos havien decidit no al Tractat de Maastricht. Deia que "Dinamarca serà un dels països més poderosos a Europa". I aclaria que "ningú no ens pot traure de la comunitat econòmica, però votant no a Maastricht hem deixat clar que no ens volem convertir en una comarca del superestat europeu". Les demandes del seu moviment, el principal en la campanya pel no, van tornar a ser explicades aquella nit una vegada i una altra: renegociació del tractat buscant una centralització del poder menor, un major control del medi i una política econòmica menys proteccionista.

A l'altra banda de la barrera, el diari *Berlingske Tidende*, responia dimecres al matí parlant en portada de "la calamitat" d'un resultat que deixa Dinamarca fora de l'Europa del 93. L'editorial afirmava que "per aquest camí Dinamarca es convertirà simplement en una nota a peu de pàgina, quan s'haja de parlar del desenvolupament econòmic europeu". El referèndum havia demostrat que la societat danesa està profundament dividida respecte a la unificació europea. I, de passada, que el seu parlament (favorable a

Maastricht) no representa ben bé la voluntat popular.

ATURADA EN EL PROCÉS D'UNITAT

Però el fet, és que un 50,7% dels danesos han bastat per a frenar el gran procés d'unificació europea. Això ha deixat els altres onze estats en una gran confusió. A l'estat espanyol i a Alemanya hi ha ha-

gut recentment vagues contra el pla de convergència europeu, dissenyat en funció dels acords de Maastricht. França i Alemanya han posat en marxa un cos d'exèrcit conjunt, també com a primer pas en la direcció d'una defensa comuna, proposada a Maastricht. I els ministres d'Afers Estrangers ja s'han acostumat a actuar col·legialment. ¿Què passarà ara amb tot això?

La primera pregunta que molts s'han fet és si la meitat dels cinc milions, a penes, de danesos poden aturar un procés que afecta 300 milions de persones. No hi ha cap més resposta que sí. Per dues raons. Primera, perquè així ho explicita el tractat mateix. El Tractat d'Unió demana de ser ratificat pels dotze estats, de la manera que ells consideren oportú, perquè pugui entrar en vigor. Si un no el ratifica, vol dir que s'haurà de canviar com a mínim aquesta clàusula. Però, en segon lloc, no es pot oblidar que aquesta meitat dels danesos que han dit no poden parlar en nom de molts altres europeus que també estan contra la unitat.

Per aquest costat l'efecte de contagi ha estat notable. Semblava que ningú no estava contra la unitat europea i de sobte han aparegut com a bolets els anti-Maastricht. Una enquesta de *Le Monde*, l'endemà del "no" danès, indicava que el 20% dels francesos votarien "no" en un referèndum i que només el 40% té clar, ara mateix, que votaria a favor. La com-

provació, en aquest país, la tindrem aviat perquè el president Mitterrand, a la vista del resultat danès, va decidir de convocar immediatament una consulta popular.

A Alemanya, mentrestant, el Wiekert Institute feia pública una altra enquesta d'on es dedueix que el 25% dels alemanys té dubtes sobre la necessitat de la unitat europea. I el diari populista *Bild Zeitung* començava una campanya contra la integració del marc alemany dins l'ecu. El diari argumentava que Alemanya té molt de camp a córrer a l'est i que no és l'hora d'esperar ningú que pugui anar més lent.

ONZE RATIFICACIONS

Dinamarca era el primer país que havia de ratificar Maastricht. Darrere seu els altres onze han d'afrontar la ratificació encara. Ho faran de maneres diferents.

A part França i Irlanda, que han convocat referèndums populars, la Gran Bretanya també podria veure's temptada a sotmetre als seus ciutadans el tractat de

Maastricht. De moment, el primer ministre John Major ha ajornat el debat parlamentari sobre el Tractat. El govern conservador ja havia guanyat un debat preliminar al mes de maig.

A Bèlgica, un altre dels països que es presumeix difícil, el debat ja és al Parlament. El principal escull és que caldrà tocar la constitució i això sempre és perillós en l'inestable regne bel·gues.

Pel que fa a Alemanya, el govern de Bonn té previst d'enviar el Tractat al Parlament, aquest estiu. Prèviament el canceller Kohl pactarà les reformes constitucionals amb els socialdemòcrates i els dirigents de les regions.

Itàlia és un dels països més ferventment partidaris de la unitat econòmica i se suposa, per això, que el govern no tindrà dificultats per a fer aprovar el Tractat. El problema serà saber, tanmateix, quin govern ho farà, perquè la inestabilitat a Roma és important.

A Grècia hi ha un trencacoll. El país no forma part de la Unió Europea Occidental i ha de formar-ne part, si vol entrar en la unitat europea. Per aquí poden venir els obstacles, no pas d'un altre costat.

A Luxemburg la data de discussió del tractat ha estat fixada per a l'última setmana de juliol, quan la Cambra de Diputats votarà si l'aprova o no.

Als Països Baixos s'espera que la votació parlamentària tinga lloc en el mes d'agost. El govern confia que no hi haurà grans problemes per a aconseguir la ratificació del Tractat.

A Portugal tots els partits polítics estan en favor dels acords de Maastricht i no es veu des d'on podria venir una campanya d'oposició. No hi ha encara data per a la discussió parlamentària.

Queda, finalment, Espanya, on el problema principal és la necessitat de reformar la Constitució, de forma que admeti el dret de vot dels estrangers. El govern

¿Qui estava en contra?

A Dinamarca l'oposició al Tractat d'Unió ha vingut de la mà del Moviment Popular contra la CE. Aquest moviment té el seu origen en el Front Nacional contra la CE del qual formaven part grups d'extrema dreta, els georgistes, els anti-Papa i els comunistes. Aquest front té 4 eurodiputats. També són contraris a la CE el Partit Socialista, 55 dels diputats socialdemòcrates i la gran majoria de les associacions culturals de Dinamarca.

La campanya pel sí al referèndum va ser portada a terme pels partits de la coalició de govern (conservadors i liberals), així com per l'oposició radical i social-demòcrata. Tots plegats representen el 80% del parlament danès. També els sindicats van fer una crida a favor. Però dels resultats electorals no és difícil deduir que aproximadament la meitat dels votants socialdemòcrates van escollir el "no" al tractat. Aquesta pot haver estat la clau d'una votació històrica.

V. P.

espanyol ha consultat el Tribunal Constitucional sobre aquest punt.

ELS QUI TRUQUEN A LA PORTA...

L'efecte del no danès a Maastricht pot tenir repercussions serioses fora de la Comunitat. Suècia, Finlàndia, Noruega, Àustria i Suïssa havien accelerat la petició d'ingrés. Ara les peticions es poden veure frenades, d'una banda, des de la comunitat (que prou feina tindrà a reconstruir-se com per a pensar en nous membres) i, d'una altra, des de les opinions públiques.

En aquest sentit, els noruecs recorden que ells van ser els primers a rebutjar la comunitat a través d'un referèndum, en la dècada dels setanta. Les raons per les quals ho van fer no són gaire diferents de les que ara han plantejat els danesos i l'aparent indiferència amb què la ciutadania semblava assistir als intents del govern per a tornar a Europa podria trencar-se ara.

Cal tenir en compte, a més, que aquests països plantegen alguns problemes importants de caire polític. Especialment el tema de la neutralitat suïssa, incompatible amb l'esperit de Maastricht. Si ja es preveia que la discussió seria àrdua, ara ja hi ha tots els elements perquè siga ofegant. I això per no parlar de països com Hongria o Polònia, que també han

Un 50,7% de danesos han bastat per frenar el procés d'unificació europea.

ARXIU

demanat l'ingrés. Els homes de Brussel·les buscaran a partir d'ara de no introduir nous ritmes a la cohesió ja esguerrada.

...I ELS QUI DESCONFIIEN

Primer van ser els britànics que van aconseguir a Maastricht una clàusula que els permet aplicar a discreció alguns dels aspectes del Tractat. Ara són els danesos els que diuen que sí a la CEE, però no a la CE. Demà podrien ser els grecs qui diguen sí a la unitat econòmica però no a la política, si aquesta implica compromisos militars sòlids. O els irlandesos, que reclamen d'entrar en la unitat europea però sempre que no els obliguen a acceptar el dret a l'avortament.

Si aquesta cadena comença a lligar anelles serà un malson. L'Europa de distintes velocitats que es dibuixaria, es podria convertir en un guirigall de normes aplicades i normes rebutjades que faria molt complex el funcionament del conjunt. Això és el que més temen els comissaris comunitaris i per això el no danès ha creat tanta inquietud en una Brussel·les que estava convençuda que ningú no s'oposaria a la seua marxa triomfal cap al mercat únic i a la cohesió política.

Vicent Partal

¿Què passarà ara amb el Tractat?

L'article R del Tractat d'Unió Europea no preveu la possibilitat que algun dels dotze estats no ratifiqui l'acord. Diu simplement que els acords de Maastricht entraran en vigor el dia primer de gener del 1993, quan tots dotze estats l'hagen ratificat. Aquest buit jurídic planteja els dubtes més importants, ara.

Sobre el paper només hi ha dues possibilitats, que els dotze han estudiat aquest cap de setmana a Lisboa. La primera seria que els onze continuaren el procés deixant Dinamarca fora. Això voldria dir que Dinamarca continuaria formant part de la CEE però sense intervenir en els afers de política exterior i de seguretat comuna, adoptaria les seues pròpies lleis d'emigració i no participaria en la moneda única. Es donaria el cas, així, que Dinamarca hauria d'abandonar les reunions del Consell Europeu quan tractara d'algun d'aquests temes.

L'altra possibilitat fóra que es renegotiara Maastricht amb Dinamarca. Però aquesta és una possibilitat que horroritza Brussel·les. Prou que va costar l'acord per a posar-se a negociar-lo de nou.

La paradoxa més gran és que la decisió que es prenga ha de ser presa per unanimitat dels onze i també... de Dinamarca.

V. P.